

«Особливості викладання правознавства та громадянської освіти в поточному навчальному році»

Сідорчук Валентина Павлівна,
методист Центру методичної та
аналітичної роботи КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

Правознавство

Навчальні програми:

9 клас - «Навчальна програма з основ правознавства» (*наказ МОНУ від 07.06.2017 №804*).

10 – 11 класи - «Правознавство» (*профільний рівень*) (*наказ МОНУ від 23.10.2017 №1407*).

Електронний ресурс. Доступ до ресурсу: www.mon.gov.ua

Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України

<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>

Курс за вибором «Міжнародне гуманітарне право», 10 (11 кл.) (*лист МОНУ від 02.07.2018 № 22.1/12-Г-470*).

Посібник та онлайн-курс «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право».

Правова предметна компетентність

Складники:

- інформаційна компетенція;
- логічна компетенція;
- діяльнісно-процесуальна компетенція;
- аксіологічна компетенція.

Практичні завдання

Дослідницькі методи та проблемний виклад.

Оцінювання

Основна мета: забезпечення зворотного зв'язку вчителя з учнями (а не перевірка й контроль).

Види:

- поточне,
- формувальне (один із шляхів – самооцінювання та взаємооцінювання),
- підсумкове.

Врахування змін до законодавства України

9 клас

Закон України «Про всеукраїнський референдум» №1135-IX від 26.01.2021.

10 – 11 класи

Закони України:

- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення виборчого законодавства» №805-IX від 16.07.2020,
- «Про внесення зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо територіальної юрисдикції місцевих судів на території України до прийняття закону щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів» №950-IX від 03.11.2020,
- «Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій» №1009-IX від 17.11.2020,
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі» №1217-IX від 05.02.2021 (щодо запровадження електронної трудової книжки),
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька у догляді за дитиною» №1401-IX від 15.04.2021.

У контексті земельно-правової реформи

Закони України:

- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» №552-IX від 31.03.2020 (набув чинності 1 липня 2021 року),
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» №1423-IX від 28.04.2021.

При вивченні тем, присвячених правоохороннім органам

- Закон України «Про Бюро економічної безпеки України» №1150-IX від 28.01.2021.

При проведенні правової виховної роботи

- Закон України «Про основні засади молодіжної політики» №1414 від 27.04.2021.

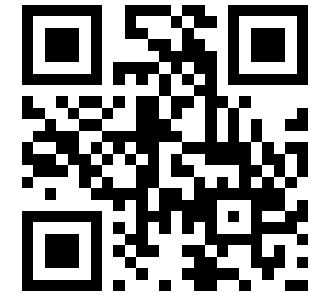
Увага правам людини

Указ Президента України №119/2021 «Про національну стратегію у сфері прав людини»
від 24 березня 2021 року

Стратегія спрямована на об'єднання суспільства у питаннях цінностей прав і свобод людини, що забезпечуються та захищаються на основі принципів рівності та недискримінації.

- § 17. Забезпечення права на освіту

Стратегічна ціль – кожен має рівний доступ до якісної освіти, що здобувається в умовах безпечного освітнього середовища та зміст якої включає, серед іншого, формування в учасників освітнього процесу поваги до прав людини, її гідності, засад демократії, ненасильницької культури та культури доброчесності.

<http://surl.li/adcdg>

КОМПАС

Посібник з освіти з прав людини
за участю молоді

<http://surl.li/ufta>

<http://surl.li/voos>

Керівні принципи освіти в галузі прав людини для системи середньої школи <http://surl.li/afakr>

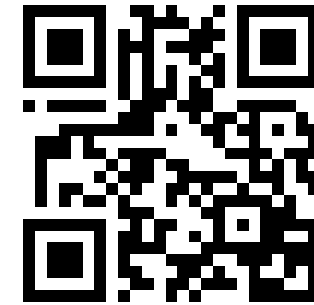

Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі»
рекомендований Міністерством (лист від 20.03.2019 №1/11 -2803).
*Розроблений Координатором проектів ОБСЄ в Україні спільно зі студією
онлайн освіти EdEra за підтримки Міністерства освіти і науки України.*
Доступ до курсу відкритий за наступним
покликанням [https://courses.ed-era.com/courses/course-
v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about](https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about)

Формування культури демократії

Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства і освіти в галузі прав людини

(прийнята 11 травня 2010 року 120-им засіданням Комітету Міністрів Ради Європи) <http://surl.li/adclc>

<http://surl.li/adcqp>

Формування інформаційної компетенції та зміцнення безпечної поведінки учнів та учениць

- «Онлайн» <http://surl.li/adcik>
- «Інтернет, який ми хочемо – посібник для учителів» (The Web We Want)
<http://surl.li/adchx>
- «Інтернет, який ми хочемо – посібник для підлітків» (The Web We Want)
<http://surl.li/adcid>

Освітній центр Верховної Ради України

Мета - підвищувати обізнаність громадян щодо принципів і функцій Парламенту та демократії і таким чином сприяти відкритості Верховної Ради України та кращій взаємодії з громадянами.

- Проводить інтерактивні уроки, у ході яких дітям розповідають про історію українського Парламенту та його сучасну роботу.
- Проведення зустрічей та майстер-класів з народними депутатами.
- Розробка цікавих інформаційних та просвітницьких матеріалів.
- Додаткова інформація за посиланням
[tps://iportal.rada.gov.ua/documents/origin_docum/2592.html](https://iportal.rada.gov.ua/documents/origin_docum/2592.html)

Громадянська освіта

Навчальна програма «Громадянська освіта (інтегрований курс). 10 клас» (наказ МОНУ від 23.10.2017 №1407)

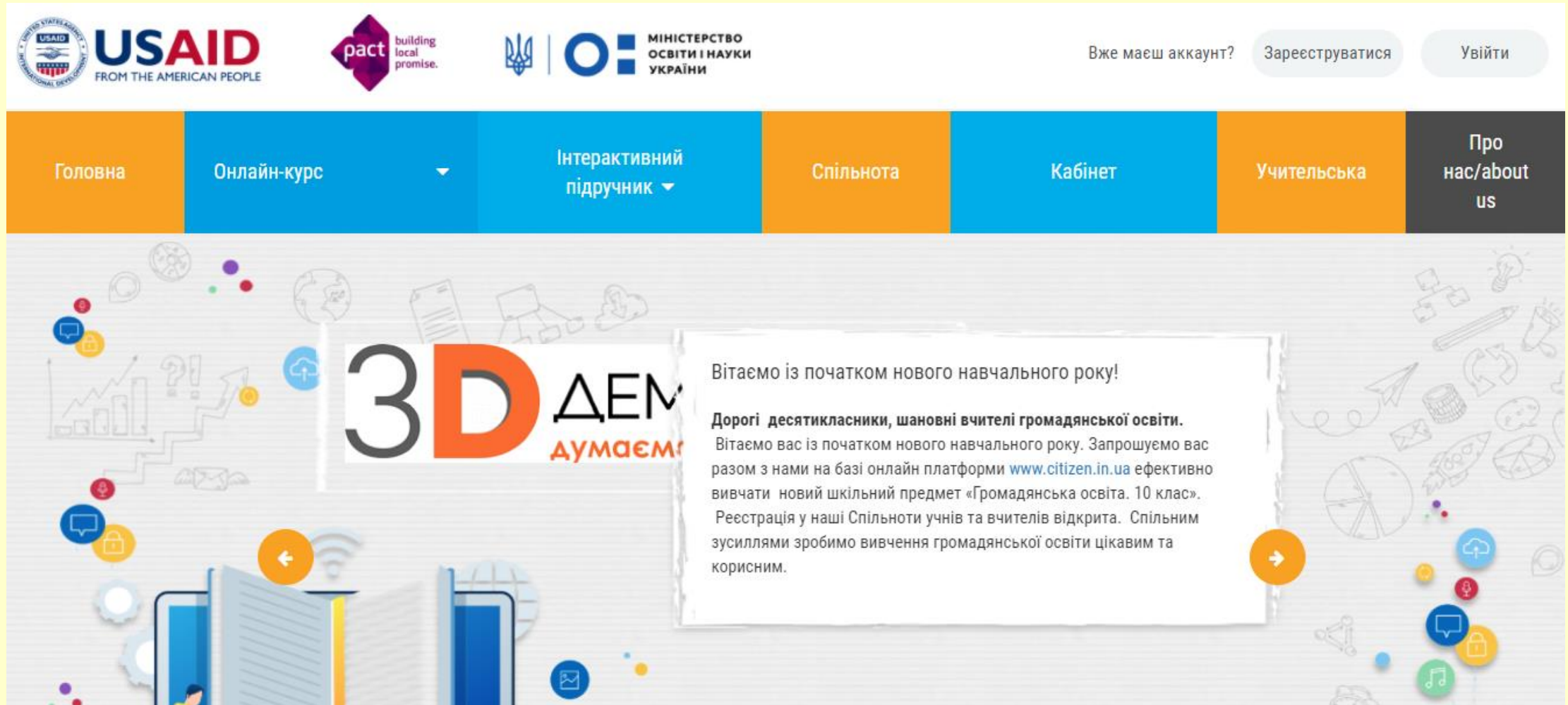
Електронний ресурс. Доступ до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

Важливо!

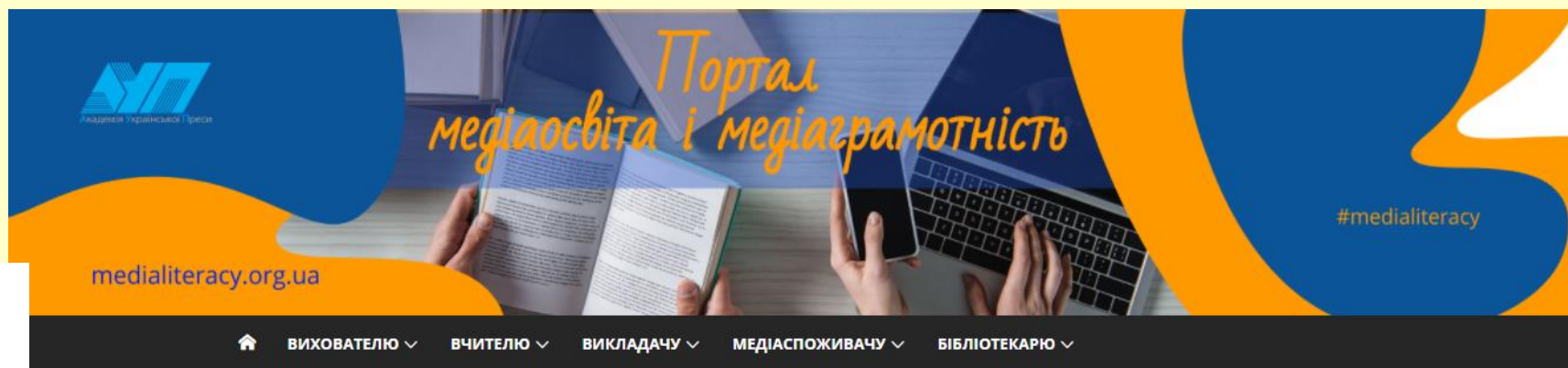
- Компетентнісний підхід (3 рівні: засвоєння знань, формування ціннісних ставлень, здобуття практичного досвіду).
- Активні та інтерактивні форми роботи з учнівством.
- Аналіз актуальних суспільних проблем сьогодення, життєвих прикладів.
- Проекція програмного матеріалу на рівень місцевої громади.
- Залучення учнів до використання ІКТ.
- Практичні завдання.
- Можливість вчителя самостійно планувати уроки узагальнення та тематичного контролю.
- Підручники, посібники, інш. матеріали на уроці – гриф МОНУ.

Онлайн платформа з громадянської освіти

<https://www.citizen.in.ua/>

Медіаграмотність

<https://medialiteracy.org.ua/>

**Медіаграмотність та критичне мислення
на уроках суспільствознавства**

Посібник для вчителя

Програма підтримки освітніх реформ в Україні

«Демократична школа»

Розроблено онлайн інструменти:

- збірка інтерактивних вправ для розвитку громадянських компетентностей на різних предметах, т. зв. Тулбокс: <https://www.schools-for-democracy.org/onlain-resursy/toolbox>;
- інтерактивний посібник «Як побудувати демократичну школу: Інтерактивний посібник про загальношкільний підхід до формування демократичної культури школи та розвитку громадянських компетентностей»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DemSchool101+2019_T3/about
- цикл онлайн курсів ««30 кроків до нової української школи: навчаємо громадянина»: «Стартуємо до успішної школи» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:EWC+DS101+2020_T3/about), «Успішне вчителювання – прості рецепти на щодень» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:EWC+DS101+2021_T1_3/about), «Секрети успішних директора і директорки школи» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:EWC+DS102+2021_T1/about), «Школа та громада для дитини» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:EWC+DS101+2021_T1_4/about).

**«Основні завдання та напрямки
діяльності територіальних
методичних об'єднань вчителів
суспільствознавчих дисциплін
в умовах реалізації Концепції
Нової української школи»**

Форми організації територіальних методичних об'єднань (ТМО)

- Диференційовані об'єднання.
- Окремі об'єднання вчителів одного предмета або кількох споріднених (суспільствознавчі, суспільно-гуманітарні, природничо-математичні тощо).
- **Метапредметні** об'єднання (при малій кількості вчителів, коли немає можливості диференціації чи об'єднання за предметним принципом).

Зміни в освіті

Мета освітньої реформи:

- підвищити якість освіти;
- утвердити людиноцентризм та демократичні цінності.

Утвердження головних європейських цінностей – демократії, прав людини і верховенства права.

Реформа спонукає школи відповідати на виклики сучасності, відійшовши від традиційної пріоритетності передавання знань, **створюючи умови для набуття умінь і навичок, розвитку компетентностей**, необхідних для життя в демократичному суспільстві.

Зміни в освіті

Нормативно-правова база:

- ✓ Концепція Нової української школи (2016 рік).
- ✓ Закон України «Про освіту» (2017 рік).
- ✓ Затвердження нового Державного стандарту початкової освіти (2018 рік).
- ✓ Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020 рік).
- ✓ Затвердження нового Державного стандарту базової середньої освіти (2020 рік).

Державний стандарт базової середньої освіти

- Цикли базової середньої освіти.
- Основа стандарту - не предметні, а **ключові компетентності** та освітні **результати**.
- Обов'язкові результати навчання сформульовано через **уміння**, які має продемонструвати учень/учениця, а не через фактаж і перелік тем.
- Більше академічної свободи закладам освіти.

Завдання вчителя щодо підготовки до роботи за новим Державним стандартом

- Опрацювання нормативно-правової бази освітньої реформи.
- Опрацювання змісту нового Державного стандарту базової середньої освіти та основних його понять: *модельна* навчальна програма, *освітня* програма закладу освіти, *навчальна* програма, *навчальний план*, *освітній компонент*, *обов'язкові* для вивчення освітні компоненти (*інваріантна частина*), *вибіркові* освітні компоненти (*варіативний* освітній компонент).
- Аналіз нових модельних навчальних програм; способи розроблення навчальної програми з предмету/інтегрованого курсу.
- Проєктування та проведення навчальних занять на засадах діяльнісного підходу.
- Опановування практикою та інструментарієм формуального оцінювання.
- Способи формування в учнів ключових компетентностей та наскрізних умінь, визначених новим Державним стандартом.
- Забезпечення наступності .
- Розуміння алгоритму створення нового освітнього середовища за моделлю «Демократичної школи».
- Підвищення кваліфікації.

Функції методичної роботи

- **Планування** – визначення системи заходів, що забезпечать досягнення найкращих результатів.
- **Організаційна** – діяльність, пов'язана з удосконаленням структури методичної роботи, змісту діяльності різних її складових.
- **Інформаційна** – інформування педагогів, їх мотивування щодо впровадження у практику інноваційних технологій, передового педагогічного досвіду.
- **Діагностична** – регулярне вивчення ступеня розриву між реальним рівнем компетентності педагогів та вимогами суспільства до якості діяльності конкретних працівників освіти в умовах розбудови Нової української школи.
- **Прогностична** – визначення знань та умінь, необхідних педагогам для їх професійного розвитку.
- **Моделююча** – розробка принципово нових положень освітньої діяльності в школі, формування та впровадження моделей ефективного педагогічного досвіду, їх експериментальна перевірка, після якої вони можуть бути використані як зразки для впровадження.
- **Корегуюча** – виправлення в діяльності педагогів недоліків, пов'язаних з використанням застарілих методик, що не відповідають вимогам сучасності.
- **Аналітична** – зворотній зв'язок; моніторинг освітньої діяльності та її результатів, відстеження ефективності методичної роботи.

Форми та методи методичної роботи

- Засідання
- Лекції
- Лекції-консультації
- Доповіді
- Мозкові штурми
- Практичні заняття
- Ділові педагогічні ігри
- Тренінги
- Диспути
- Педагогічні читання
- Семінари
- Науково-практичні конференції
- Фокус-групи
- Мобільні творчі колективи
- Виставки
- Методичні мости
- Ділові (рольові) ігри
- Панорами досвіду

Завдання діяльності ТМО в умовах реалізації Концепції Нової української школи

- Планування діяльності ТМО на діагностичній основі та використанні моніторингу освітньої діяльності.
- Особливу увагу приділити методичному супроводу щодо підготовки до роботи вчителів за новим Державним стандартом базової середньої освіти.
- Використання інноваційних підходів до організації освітнього процесу.
- Здійснення пошуку та поширення ефективного педагогічного досвіду.
- Продовження роботи з обдарованими учнями.

Зверніть увагу!

З метою підготовки вчителів до роботи за новим Державним стандартом базової середньої освіти розроблено **пролонгований майстер-клас** за темою *«Особливості реалізації змісту громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти (нові методичні підходи та навчально-методичне забезпечення)»*.

Проведення майстер-класу планується на січень (лютий) – червень 2022 року (4 безкоштовні заняття по 3 академічні години). Після навчання видається сертифікат КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на 12 годин.

Для участі у майстер-класі необхідно зареєструватися за посиланням: <https://forms.gle/84C4cgtPhrfZEqdy7>

Дякую за увагу!

Контакти:

м. Харків, вул. Пушкінська 24, каб. 14

р.т. 731- 27-86

м.т. 0955839566

svp7373@gmail.com